

INSPECȚIA MUNCII

ACTIUNEA NR.20 DIN PROGRAMUL CADRU AL INSPECTIEI MUNCII PE ANUL 2020

Acțiune de control privind securitatea și sănătatea în muncă a lucrătorilor vârstnici din IMM

Acțiunea are ca obiective:

- Diseminarea, în rândul inspectorilor de muncă din cadrul inspectoratelor teritoriale de muncă, a publicației „Principii pentru inspectorii de muncă privind evaluarea riscurilor ținând cont de aspectul diversității, îndeosebi în ceea ce privește vârsta, genul și alte caracteristici demografice”, elaborată de Grupul de lucru EMEX (riscuri noi și emergente) constituit de Comisia Europeană - Comitetul Înalților Responsabili cu Inspecția Muncii (SLIC) și adoptată de acesta în 23 mai 2018;
- Informarea inspectorilor de muncă din cadrul inspectoratelor teritoriale de muncă cu privire la bunele practici europene privind SSM, din perspectiva de vârstă;
- Controlul locurilor de muncă din microîntreprinderi, întreprinderile mici și mijlocii (IMM) unde își desfășoară activitatea lucrători vârstnici (peste 60 ani) și utilizarea unui nou instrument de control (checklist) pentru identificarea unor riscuri în mediul de muncă, care ar putea afecta securitatea și sănătatea lucrătorilor, în special a celor vârstnici;
- Informarea și conștientizarea angajatorilor privind respectarea prevederilor legale referitoare la securitatea și sănătatea lucrătorilor, în special a celor vârstnici.

Cadrul strategic al UE privind securitatea și sănătatea la locul de muncă 2014 - 2020 (Strategia SSM 2014-2020)¹ precizează că: „garantarea unui mediu de lucru sigur și sănătos pentru cei peste 217 milioane de angajați din UE reprezintă un obiectiv strategic pentru Comisia Europeană.[...] Prevenirea riscurilor și promovarea unor condiții mai sigure și mai sănătoase la locul de muncă sunt esențiale nu numai pentru a îmbunătăți calitatea locurilor de muncă și a condițiilor de lucru, ci și pentru promovarea competitivității.” Unul dintre obiectivele strategice se referă la ***o mai bună punere în aplicare de către statele membre a legislației privind securitatea și sănătatea în muncă.*** În acest sens, *Strategia SSM 2014-2020* precizează că: „este esențial ca întreprinderile să privească misiunea inspectorilor ca pe un efort de facilitare a respectării legislației, și nu ca pe un obstacol în calea activității lor economice.”

Un alt obiectiv strategic vizează, între altele, *gestionarea noilor riscuri emergente*, ținând cont de faptul că „***riscurile care afectează anumite grupe de vârstă, lucrătorii cu handicap și femeile merită o atenție deosebită și impun măsuri specifice***”.

De asemenea, *Strategia SSM 2014-2020* evidențiază faptul că ***îmbătrânirea forței de muncă reprezintă una dintre cele trei provocări majore în Uniunea Europeană (UE).*** Este deja o certitudine: populația UE îmbătrânește, numărul persoanelor de peste 60 de

INSPECȚIA MUNCII

ani crește cu peste două milioane în fiecare an, iar proporția lucrătorilor mai în vârstă este tot mai mare în comparație cu cea a lucrătorilor mai tineri. Eurostat estimează că populația activă din UE, cu vârsta cuprinsă între 55 și 64 de ani, urmează să crească cu aproximativ 16% între 2010 și 2030 (Europop 2010). De asemenea, până în 2080 se estimează că aproximativ 29% din populația UE va fi în vârstă de peste 65 de ani². Procesul de îmbătrânire poate afecta abilitatea lucrătorului de a realiza activități fizice grele prelungite și poate reduce capacitatea organismului de a se adapta la anumite condiții de muncă.

În vederea stimulării creării unui mediu de lucru sănătos și sigur în întreprinderi, *Strategia SSM 2014-2020* prevede că „respectarea obligațiilor legale și măsurile de asigurare a respectării legislației luate de organismele de control, inclusiv de inspectoratele de muncă, rămân factori-cheie pentru gestionarea SSM în majoritatea unităților.” De asemenea, se recomandă și utilizarea unor instrumente non-legislative, precum identificarea și schimbul de bune practici, acțiunile de sensibilizare, analizele comparative, stabilirea de norme voluntare. *Strategia SSM 2014-2020* evidențiază faptul că „eficacitatea inspecțiilor de muncă depinde în mare măsură de cunoștințele inspectorilor de muncă și de capacitatea lor de a efectua aceste inspecții. Sunt necesare programe de formare în domeniul SSM pentru inspectorii de muncă, în special în ceea ce privește riscurile emergente și noile tehnologii, pentru a asigura buna desfășurare a inspecțiilor în funcție de riscurile vizate.”

Având în vedere cele de mai sus și pentru a sprijini activitatea organismelor naționale de inspecție a muncii din statele membre ale Uniunii Europene (UE), Comitetul Înaltilor Responsabili cu Inspecția Muncii (*Senior Labour Inspectors' Committee - SLIC*) a decis, în luna mai 2017, să înființeze un grup de lucru care să analizeze riscurile noi și emergente, denumit *Grupul de lucru pentru riscurile emergente în materie de securitate și sănătate în muncă (GL EMEX)*. Reprezentanți ai șapte state membre (Cipru, Danemarca, Grecia, Finlanda, Polonia, România și Suedia - președinte) au format GL EMEX în septembrie 2017.

Principalul obiectiv atribuit GL EMEX a fost de a elabora instrumente care să sprijine organismele naționale de inspecție a muncii din statele membre ale UE în demersul de consolidare a aplicării reglementărilor care vizează condițiile de muncă ergonomice și psihosociale favorabile unor medii de lucru sustenabile pentru femei și bărbați, precum și pentru lucrătorii tineri și vârstnici.

Unul dintre instrumentele elaborate este Publicația EMEX „*Principii pentru inspectorii de muncă privind evaluarea riscurilor ținând cont de aspectul diversității, îndeosebi în ceea ce privește vârsta, genul și alte caracteristici demografice*”, adoptată de SLIC în 23 mai 2018 (Anexa nr. 1).

Acest instrument este destinat sprijinirii activității de control a inspectorilor de muncă în abordarea diversității la locurile de muncă, îndeosebi în ceea ce privește vârsta, genul și alte caracteristici demografice cu care se confruntă toate statele membre ale UE.

În cadrul Plenarei SLIC de la București, din 15 mai 2019, organismele naționale de inspecție a muncii din statele membre ale UE au fost invitate să disemineze conținutul publicației și să întreprindă acțiuni de consolidare a eficacității controalelor efectuate de inspectorii de muncă, prin utilizarea cunoștințelor și bunelor practici cuprinse în acest ghid.

INSPECȚIA MUNCII

Prezenta acțiune se înscrie în demersul comun al statelor membre ale UE, de implementare a bunelor practici europene privind verificarea evaluării riscurilor din perspectiva de vârstă.

În cadrul acestei acțiuni, Inspecția Muncii își propune să disemineze conținutul Publicației EMEX și să utilizeze un instrument european de control (checklist), în vederea identificării unor neconformități în mediul de muncă, care ar putea afecta securitatea și sănătatea lucrătorilor, în special a celor vârstnici. Inspectorii de muncă vor verifica respectarea cerințelor legale de SSM la locurile de muncă în care își desfășoară activitatea lucrători vârstnici care pot fi expuși unor riscuri specifice. Inspectorii de muncă vor discuta cu angajatorii și cu lucrătorii vârstnici aspectele de SSM și vor analiza dacă evaluarea riscurilor îi cuprinde și pe aceștia. În urma controalelor, inspectorii de muncă vor dispune măsuri pentru a elimina neconformitățile față de legislația națională în domeniul SSM.

Securitatea și sănătatea lucrătorilor este necesară pentru o viață profesională sustenabilă și în condiții bune de sănătate, mai ales dacă se iau în considerare aspecte precum îmbătrânirea populației active și necesitatea prelungirii vieții profesionale. Aceasta presupune crearea unui mediu sigur și sănătos pe parcursul întregii vieți profesionale a lucrătorilor, având în vedere că sănătatea lucrătorilor în a doua parte a vieții este afectată de condițiile de lucru din prima parte a vieții. O abordare a SSM care ține seama de întreaga viață profesională ar trebui să fie obiectivul fiecărui angajator, iar de prezența lucrătorilor vârstnici la locurile de muncă ar trebui să se țină seama în realizarea acțiunilor de prevenire și protecție.

Luând în considerare faptul că o mai bună implementare a legislației în domeniul SSM determină îmbunătățirea condițiilor de muncă și reducerea numărului de accidente de muncă și boli profesionale, Inspecția Muncii are ca prioritate ridicarea nivelului de respectare a cerințelor legale în toate întreprinderile, cu focalizare, în cadrul acestei acțiuni, pe IMM.

În acest context și având în vedere specificitatea IMM care se confruntă adesea cu resurse limitate, cu riscuri profesionale care nu sunt cunoscute/evaluate, care nu aplică măsuri adecvate de prevenire și protecție, în Programul Cadru de Acțiuni al Inspecției Muncii pentru anul 2020 s-a inclus „*Acțiunea de control privind securitatea și sănătatea în muncă a lucrătorilor vârstnici din IMM*”.

Angajatorii vor fi informați și conștientizați privind necesitatea respectării prevederilor legale referitoare la evaluarea riscurilor, ținând seama de perspectiva de vârstă și gen, precum și referitor la securitatea și sănătatea în muncă a lucrătorilor vârstnici.

Acțiunea se va desfășura în anul 2020 .